

teme. Suše, poplave, velike studeni i vrućine često su vezane uz gospodarske prilike i neprilike. Bilješke vezane uz gospodarstvo jedna su od najčešćih tema *Zapisnika*. Čitatelju će svakako biti zanimljive bilješke zadnjih godina, što svjedoče i recenzenti knjige, vezane uz potrese koji su tih godina pogađali Našice i teško oštetili samostan, kao i bilješke vezane uz zategnute odnose s lokalnom vlastelinom grofom Žigmundom Pejačevićem. Zabilješke vezane uz obnovu samostana oštećenog potresom zanimljive su jer pokazuju na koji način su se u to vrijeme dogovarali i izvršavali građevinski radovi. Zanimljivom sadržaju i velikom broju informacija koje donosi *Zapisnik* treba pribrojiti i osebujan pristup u zapisivanju događaja samostanskih kroničara, u čijem se stilu uočavaju očitovanja *subjektivne pozicije povijesnih aktera*.

Zapisnik franjevačkog samostana u Našicama. Knjiga II (1788. – 1820.) vrlo je vrijedno djelo kako u znanstvenom tako i u stručnom smislu. Veliki broj pouzdanih informacija svjedočanstvo su djelovanja mnogih poznatih i manje poznatih osoba koje su obilježile život u Našicama, i šire gledajući u Slavoniji i Hrvatskoj na prijelazu iz 18. u 19. stoljeće. Vrijednost ove knjige svakako se nalazi i u činjenici da se iščitavajući bilješke *Zapisnika* može uočavati kako su se društveno – politička i duhovna strujanja na europskoj razini u tome razdoblju odražavala na život jedne manje sredine koja je posredno bila uključena u sva ta zbivanja, iako se njihov utjecaj i ovdje snažno osjećao. Upravo zato tiskanje ovakvih djela omogućuje rekonstrukciju povijesnih zbivanja na jednom manjem geografskom prostoru, ali sa dobri uvidom u procese na europskoj razini koji se neminovno morali očitovati i na lokalnoj razini. Naposljetku treba navesti da se i kod ovoga sveska *Zapisnika*, kao i kod prethodnog, uočavaju iznimna temeljitost i studioznost u njegovoj izradi, kao i visoki standardi koje su postavili autori i izdavači.

Daniel PATAFTA

»DRAGUTIN FELETAR: PRINOSI ZA BIOBIBLIOGRAFIJU«

U lipnju 2012. iz tiska je izašla knjiga »Dragutin Feletar : Prinosi za biobibliografiju« (239 str.), izdana kao zbornik u povodu 70-te godišnjice Feletarova života, jednoga od utemeljitelja ovoga časopisa. Jedan dio priloga u ovoj knjizi prezentiran je na kolokviju koji je 10. srpnja 2011. održan u Donjoj Dubravi na sam 70. rođendan ovog uglednog znanstvenika, a knjiga sadrži i brojne druge tekstove o Feletarovo djelatnosti tijekom nekoliko posljednjih desetljeća.

Dragutin Feletar je rođen u Velikom Otoku 10. srpnja 1941., osnovnu školu je polazio u Donjoj Dubravi i Kotoribi, a gimnaziju u Varaždinu. Završio je studij geografije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu 1965. Prvi put se zaposlio kao učitelj povijesti i zemljopisa u školi u Donjoj Dubravi, a nakon odsluženja vojnog roka radio je kao novinar u Čakovcu i Koprivnici. Godine 1973. je magistrirao na PMF-u, a iste godine se zaposlio u koprivničkoj prehrambenoj kompaniji Podravci gdje je radio kao novinar, a kasnije i kao direktor Centra za kulturne djelatnosti. Godine 1982. je doktorirao na Geografskom odsjeku PMF-a, na kojem je vrlo skoro počeo i raditi te postepeno tijekom godina napredovao do trajnog zvanja redovitog profesora, da bi posljednje dvije gona kraju radne karijere bio je i dekan tog fakulteta. Kao znanstvenik Feletar je razvio i vrlo zapaženu međunarodnu suradnju te je predavao na fakultetima u Sarajevu, Mariboru, Lodzu, Budimpešti, Pečuhu, Münchenu i Ostravi. U mirovinu je otišao 2006., a iste godine izabran je za člana suradnika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Godine 1993. osnovao je u Koprivnici nakladnu kuću Dr. Feletar specijaliziranu za geografiju i povijest (danas Meridijani), te pokrenuo poznati časopis *Hrvatski zemljopis* (danas *Meridijani*). Meridijani su narednih godina bili nakladnik stotinama knjiga i udžbenika. Feletar je pokrenuo i

uređivao niz stručnih i znanstvenih časopisa a među njima i *Podravinu*. Posebno je značajno njegovo izdavanje stručno-znanstvenih monografija župa, općina i mjesta: Legrada, Svetog Đurđa, Nedelišća, Kuzminca, Kunovca, Vukovara, Nove Gradiške, Koprivnice, Preloga, Ludbrega, Virovitice, Molva, Torčeca, Novigrada Podravskog, Gornjeg Kneževca, Donjeg Vidovca, Donje Dubrave, Đelekovca, Samobora, itd.

Nakon hrvatske samostalnosti Feletar je bio politički aktivan u Hrvatskoj seljačkoj stranci, a od 2001. do 2005. obnašao je dužnost predsjednika Gradskog vijeća Grada Koprivnice. Za svoj je rad dobio brojne nagrade i priznanja, između kojih valja izdvojiti državnu nagradu za popularizaciju znanosti, nagradu za životno djelo Koprivničko križevačke županije te Grada Koprivnice, državno odlikovanje Red Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića, itd.

Recenzenti knjige »Dragutin Feletar : Prinosi za biibliografiju« su ugledni geografi Lučka Lorber i Adolf Malić. Nakladnik ove knjige, koja također obiluje i brojnim fotografijama Dragutina Feletara je Izdavačka kuća Meridijani iz Samobora.

Knjiga podijeljena je na tri dijela. Prvo poglavlje nosi naziv »O životu i djelu Dragutina Feletara« i u njemu se opisuje Feletarova djelatnost kroz sva područja kojima se bavio. Hrvoje Petrić autor je najopširnijeg rada u ovom dijelu, te se bavi bibliografijom Dragutina Feletara. Petrić opisuje Feletarovo podrijetlo, njegovo djetinjstvo i školovanje, te radnu karijeru, ali i bogat društveni angažman. Petrić je objavio i niz priloga u kojima su pobrojani: znanstveni i stručni časopisi, te godišnjaci i mediji s kojima je Feletar surađivao, društvene funkcije koje je obnašao, strukovne udruge i znanstvena tijela u kojima je bio (ili u kojima je još uvijek) član, nagrade i priznanja koje je primio, te znanstveni i stručni skupovi, kao i studijski boravci, na kojima je sudjelovao.

Na kraju poglavlja Petrić je priredio i bibliografiju Feletarovih radova. U ovom dijelu pobrojano je sljedeće: 71 znanstvena i stručna knjiga kojima je Feletar autor ili koautor, 5 njegovih knjiga iz područja književnosti, 30 udžbenika i priručnika, 497 članaka i studija prema godini objavljivanja, 70 pjesama, putopisa i eseja, 143 predgovora u knjigama i katalozima, te 193 publikacije kojima je Feletar urednik.

Kod Feletara je kroz cijelu profesionalnu karijeru vidljiva snažna povezanost s krajem iz kojeg dolazi, a svoj lokalpatriotizam on pokazuje kroz ogroman znanstveno-istraživački angažman prema istraživanju Podravine i Međimurja. O tome u sljedećem radu »Zavičaj kao program i metoda« piše redoviti profesor na Filozofskom fakultetu u Zagrebu rodom iz Donje Dubrave Zvonko Kovač. On ističe kako je Feletar svojim angažmanom jednu do tada kulturno, obrazovno i znanstveno zapuštenu regiju doveo u središte stručno-znanstvenog zanimanja.

Feletar se između 1970. i 1980. bavio i književnim radom, te je u tom razdoblju izdao četiri knjige pjesama i jednu knjigu putopisa i eseja. Da je taj književni opus nastao u Feletarovo zreloj fazi stvaralaštva kvalitetan zaključio je doktorand kroatistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu Mario Kolar. On u studiji »I verti se svet : (Osvrt na književne stranice dragutina Feletara)« opisuje Feletarov književni rad, a uz njegovo kajkavsko pjesništvo, eseje i putopise osvrnuo se i na izdavački i urednički rad Dragutina Feletara.

Između brojnih društvenih aktivnosti valja posebno istaknuti Feletarovo članstvo u Družbi Braća Hrvatskog Zmaja, u kojoj je bio prvi pročelnik i obnovitelj Zmajskog stola u Čakovcu, te od 2006. do 2011. i veliki meštar Družbe. U radu »Dragutin Feletar i Družba braća hrvatskog zmaja« današnji veliki meštar Nevio Šetić opisuje vrlo aktivan Feletarov angažman, za koji je 2004. dobio Zmajsku medalju te 2011. i najveće zmajsko odličje, Odličje zlatnoga zmaja.

O prinosima Dragutina Feletara hrvatskoj geografiji kratak osvrt napisala je Ružica Vuk sa Geografskog odsjeka PMF-a. Uz velik doprinos u znanstvenom radu koji je rezultirao objavom oko 200 znanstvenih i stručnih članaka te 90-ak knjiga i udžbenika, Feletar je ostavio velik trag i u nastavnoj djelatnosti te je kao dugogodišnji sveučilišni profesor odgojio brojne stručnjake. Posebno

valja istaknuti njegovo uvođenje u nastavu predmeta: Industrijska geografija i Uvod u geografiju, a predavao je također i: Uvod u statistiku, Geografiju Afrike, te Industrija u prostornom planiranju.

U drugom dijelu knjige objavljeni su pretisci ranije objavljenih radova o Dragutinu Feletaru. Ovdje se nalaze sljedeći članci: predgovor Ernesta Fišera u prvoj Feletarovoj knjizi »Iz povijesti Međimurja« iz 1968., članak Mire Kolar-Dimitrijević »Radovi Dragutina Feletara iz novije povijesti sjeverozapadne Hrvatske« objavljen u Časopisu za suvremenu povijest 1974., članak Zvonimira Bartolića »Djelatnik širokog dijapazona« iz 1978., tekst Ivana Peterlina objavljen u Glasu Podravine 1988. povodom izlaska iz tiska monografije »Podravina«, te prikaz iste knjige od strane Nevena Budaka u Historijskom zborniku 1989., kao i prilog Božene Loborec o pjesništvu Dragutina Feletara iz 1994.

Treći dio knjige su prilozi, a njih čine autobiografski zapisi Dragutina Feletara o djetinjstvu, školovanju, prvom zapošljavanju i služenju vojnog roka, te intervju s Feletarom kojeg potpisuje urednik knjige.

Vladimir ŠADEK

VAJDA - 100 GODINA, 1912. - 2012., UREDNIK VLADIMIR MESARIĆ, AUTOR DRAGUTIN FELETAR, IZDAVAČKA KUĆA »MERIDIJANI«, ČAKOVEC, 2012.

U sklopu Biblioteke posebnih izdanja izdavačke kuće Meridijani svjetlo dana ugledala je još jedna knjiga (dvanaesta po redu) tematski vezana uz Međimurje. Ovog puta riječ je o monografiji povodom 100-te obljetnice mesne industrije »Vajda« iz Čakovca. Autor, Dragutin Feletar, član suradnik HAZU, sublimirao je dugogodišnju povijest ove tvrtke na 140 stranica u boji o kojoj je i sam, još kao novinar, pisao tijekom 60-tih i 70-tih godina prošlog stoljeća. Ti članci navedeni su uz ostale izvore i literaturu (56.) na kraju knjige gdje se nalazi i popis zaposlenih u »Vajdi«. Knjigu je autor sadržajno klasično koncipirao u tri logična vremenska razdoblja počevši od osnivanja 1912. pa do današnjeg poslovanja mesne industrije »Vajda«, a monografija tradicionalno započinje predgovorom trenutnog direktora »Vajde« - mr.sc. Vladimira Mesarića.

U prvom periodu od 1912. do 1945. započinje se s širim kontekstom nastajanja prvih proizvodnih manufaktura koje niču na tradiciji obrta i cehova. Glavno središte prehrambenih manufaktura bilo je u Čakovcu gdje je židovska obitelj Vajda iz Letenja 1912. osnovala ovu tvrtku. Jaja, perad i divljač bili su glavni proizvodi koji su se plasirali na uglavnom austrijsko tržište tako da se i službeno registrirana firma 1919. zvala »E. Vajda - trgovina jaja na veliko«. Uspješnim i umješnim vođenjem obitelj Vajda je tvrtku vrlo brzo širila te otkupljivala i druge firme sličnih djelatnosti. Kako se širio asortimana, tako su se ubrzo razgranala i tržišta. Osim Austrije, prehrambeni proizvodi s Vajdinim znakom bili su poznati diljem Europe. Stizali su u Englesku, Njemačku, Francusku, Češku, Italiju pa i u Egipat. Prema pretpostavljenim podacima dvadesetih godina prošlog stoljeća u Vajdinim pogonima radilo je 30-tak radnika, ali je tvrtka surađivala s više stotina proizvođača jaja, peradi, konja i drugih proizvoda. Prekretnica u poslovanju bilo je podizanje hladnjače za meso 1922. godine koja je bila jedna od najsuvremenijih u ovom dijelu Europe. Uz hladionicu, vrlo važan bio je i novi inustrijski kolosijek od čakovečkog kolodvora, zatim tovilište peradi, zasebni mlin i tvornica stočne hrane. Svjetska kriza 1929. nije snažnije uzdrmla dobro podmazan međimurski stroj tako da je 30-tih godina otkup i prerada mesa značajno porasao. Između dva svjetska rata, kao veliko regionalno poduzeće, »Vajda« je imala veliko značenje u gospodarskom razvoju Međimurja i cijele SZ Hrvatske, a posebice na razvoj poljoprivrede i sela. Već početkom 2. svjetskog rata broj zaposlenih je osjetno smanjen, a dolaskom mađarske uprave prekinute su veze sa svijetom što je smanjilo izvoznoorijetiranu

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Volumen VIII. / Broj 8
Zagreb - Samobor 2012.
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR - 10000 Zagreb
tel.: +385/1/61-20-148, fax: +385/1/61-56-879
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnici / Co-publishers:

Međunarodni istraživački projekti: »Triplex Confinium - Hrvatska višegraničja u euromediterranskom kontekstu« (voditelj prof. dr. sc. Drago Roksandić) i Triplex Confinium - »Hrvatska riječna višegraničja« (voditeljica: doc. dr. Nataša Štefanec) Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Urednici / Editors-in-chief:

Hrvoje Petrić, Drago Roksandić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moačanin, Hrvoje Petrić, Drago Roksandić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksandić - predsjednik (*Zagreb*), Daniel Barić (*Le Havre-Pariz, Francuska*), Slaven Bertoša (*Pula*), Zrinka Blažević (*Zagreb*), Tatjana Buklijaš (*Cambridge, UK*), Goran Đurđević (*Zadar*), Boris Golec (*Ljubljana, Slovenija*), Hrvoje Gračanin (*Zagreb*), Paul Hirt (*Tempe, SAD*), Andrej Hozjan (*Maribor, Slovenija*), Halil Inalcik (*Ankara, Turska*), Egidio Ivetic (*Padova, Italija*), Silvije Jerčinović (*Križevci*), Karl Kaser (*Graz, Austrija*), Isao Koshimura (*Tokio, Japan*), Marino Manin (*Zagreb*), Christof Mauch (*München, Njemačka*), Kristina Milković (*Zagreb*), Ivan Mirnik (*Zagreb*), Mirjana Morosini Dominick (*Washington D.C., SAD*), Géza Pálffy (*Budimpešta, Mađarska*), Daniel Patafta (*Zagreb*), Hrvoje Petrić (*Zagreb*), Lajos Rácz (*Szeged, Mađarska*), Gordan Ravančić (*Zagreb*), Marko Šarić (*Zagreb*), Mladen Tomorad (*Zagreb*), Jaroslav Vencalek (*Ostrava, Češka*), Milan Vrbanus (*Slavonski Brod, Zagreb*), Frank Zelko (*Burlington, VT, SAD*), Zlata Živaković Kerže (*Osijek*)

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

ISSN:

1845-5867

Tisak i prijelom/ Layout and print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2012.

Adresa uredništva / Mailing adress:

Hrvoje Petrić (urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: h.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH i Koprivničko-križevačke županije i Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport Zagreb

Na naslovnici / Cover:

Morfološke promjene ušća Mure (Goran Šafarek)

 Meridijani
IZDAVAČKA KUĆA

Izdano u Hrvatskoj, za nakladnika Petra Somek